

עפ"ת 34804/04/23 - ראבי ראבי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 34804-04-23 ראבי נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 187937/2020

בפני	כב' השופט עמית י' צלקובניק
מערער	ראבי ראבי ע"י ב"כ עוה"ד א' גולני
נגד	
משיבה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד נ' מורן - מאני

פסק דין

בפני ערעור על החלטות בית משפט השלום לתעבורה מחוז מרכז (כב' השופטת ר' וקסמן) בפל 2607-05-20 מיום 2.3.23 ומיום 30.3.23, שבהן נדחתה בקשת המערער לחישוב תקופת פסילת רישיון נהיגה בפועל בת 7 חודשים מיום מתן גזר הדין - 3.6.20 (להלן - התיק העיקרי).

המערער הורשע בתיק העיקרי על פי כתב אישום שייחס לו עבירה של נהיגה בזמן פסילה ועבירות נלוות שבוצעו ביום 18.4.20, תוך הפרת עונש פסילת רישיון נהיגה למשך 3 חודשים (בניכוי 30 ימי פסילה מנהלית), שהוטל עליו ביום 17.2.20 בבית המשפט לתעבורה מחוז מרכז בתיק 10527-11-19 (להלן - התיק הקודם).

במקביל להגשת כתב האישום בתיק העיקרי, הוגשה נגד המערער ביום 7.5.20 בקשה לפסילת רישיון נהיגה עד תום ההליכים בתיק בפ"ת 2608-05-20, וביום 13.5.20 התקבלה הבקשה בהסכמה. ביום 3.6.20, לאחר מתן גזר הדין, הורה בית משפט קמא על מחיקת הבקשה בתיק הבפ"ת (להלן - תיק הבפ"ת).

בגזר הדין שניתן בתיק העיקרי נקבע כי המערער "יפסל מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 7 חודשים מיום 13.5.20 עת נפסל בתיק הבפ"ת. ככל ורישיון הנהיגה הופקד במזכירות בית המשפט, תנפיק המזכירות אישור הפקדה ללא צורך בהפקדה נוספת".

ביום 8.6.20 ניתנה על ידי בית משפט קמא החלטה נוספת בתיק הבפ"ת בה נאמר:

"להביא ההודעה לידיעת באי כוח הצדדים ככתבה וכלשונה. לנוכח הודעת המזכירות, רישיון הנהיגה יופקד בביהמ"ש - לאלתר וממועד ההפקדה, תחושב הפסילה. גם אם לא יפקיד הנאשם את רישיונו, נחשב הוא פסול מלנהוג אך הפסילה תחושב ממועד ההפקדה בלבד. אם אין לנאשם רישיון נהיגה בתוקף, עליו להפקיד תצהיר ערוך כדין במזכירות ביהמ"ש".

בהחלטה מיום 30.3.23 שתידון בהמשך הדברים, התייחס בית משפט קמא ל"הודעת המזכירות" שצוינה בהחלטה מיום 8.6.20:

"המזכירות נפלה לכלל טעות עת יצאה מנקודת הנחה שרישיון הנהיגה הופקד בבפ"ת לפי הנוסח בגזר הדין ברישאת רכיב הפסילה שקבע "...עת נפסל בתיק הבפ"ת..." והוציאה בטעות מנהלית אישור הפקדה בעצמה. בבקרה עצמית של גורם נוסף במזכירות, הסתברה הטעות וביום 4.6.20 למחרת מתן גזר הדין רשמה המזכירות הודעה בנט בתיק הבפ"ת 2608-05-20 "כב' השופטת וקסמן, בהמשך לגזר הדין שניתן ביום 3.6.20 ומבדיקת המזכירות עולה כי לא בוצעה הפקדה בתיק זה, נא מתן החלטתך". עוד צוין כי ההחלטה ביום 8.6.20 ניתנה "לאחר חלוף הסופ"ש..."

עוד יש להוסיף כי בתיק העיקרי מצוי "אישור על הפקדת רישיון נהיגה" מיום 3.6.20 - האישור שהוצא בטעות עליו נרשם "בוטל" בהבלטה - חתום על ידי מזכירת בית המשפט הגב' שלומי, המתייחס להפקדה מיום 13.5.20 על פי "החלטה שיפוטית/פרוטוקול"; עוד מצוי בתיק רישום של המזכירות ("שרית") בו צוין כי הודע לעו"ד גולני (בא כוח המערער) ביום 9.6.20 כי "ההפקדה בוצעה בטעות למרות שלא הופקד רישיון בבפ"ת ולכן בוטלה..."

הבקשה לעניין חישוב הפסילה

ביום 23.2.23 הוגשה על ידי ב"כ המערער בקשה לבית משפט קמא "לקבוע כי יש לחשב את מועד ההפקדה מיום מתן גזר הדין; בבקשה נטען כי ביום מתן גזר הדין "ניגש (המערער) עם אישור הפקדה אשר הופקד (בתיק הקודם) וקיבל במקום אישור הפקדה בהתאם להחלטה. מצ"ב אישור ההפקדה אשר היה קיים במזכירות בית המשפט" (לבקשה צורף אישור הפקדה מיום 27.2.20 שנמסר בתיק הקודם). עוד טען ב"כ המערער, כי "הצדדים הגיעו להבנה" בתיק הבפ"ת, כי רישיונו של המערער יפסל עד תום ההליכים "על בסיס ההפקדה" בתיק הקודם, וכך גם בתיק העיקרי, וכי הדבר צוין בבקשת הפסילה בתיק הבפ"ת ובכתב האישום בתיק העיקרי.

עוד נטען בבקשה כי ביום 9.6.20 "מבלי ליידע את (המערער) או בא כוחו בוטלה ההפקדה", וזאת "מסיבה לא ברורה", וכי ההחלטה ניתנה בניגוד לקביעה בגזר הדין.

ב"כ המערער הבהיר בבקשה, כי המערער קיבל כשנה קודם לכן את רישיון הנהיגה מרשות הרישוי, לאחר השלמת תקופות פסילה ועמידה באמצעי תיקון, ולהפתעתו עוכב על ידי שוטרים ביום 16.2.23 ונאמר לו שהוא נוהג בפסילה, ומכאן הצורך בהגשת הבקשה.

בתגובת המשיבה בבית משפט קמא מיום 1.3.23 צוין כי ההפקדה בתיק הקודם היתה למשך חודשיים החל מיום 27.2.20, ומשחלפה תקופת הפסילה בתיק הקודם עוד לפני תחילת הפסילה בתיק הבפ"ת (13.5.20), היה על המערער להפקיד רישיון מחדש.

בהחלטת בית משפט קמא מיום 2.3.23 נדחתה בקשת המערער. נקבע כי נוכח כך שרישיון הנהיגה לא הופקד על פי גזר הדין, הייתה נדרשת הפקדה מחודשת בתיק, וכי המזכירות תבצע את ההפקדה על פי אישור ההפקדה שצורף לבקשה מיום 23.2.23.

ב"כ המערער הגיש ביום 3.3.23 בקשה ל"עיון חוזר", בה טען כי בוצעה הפקדה בתיק ואישור ההפקדה מהתיק הקודם נמצא במזכירות בית המשפט בהתאם להוראה בגזר הדין לפיה "ככל ורישיון הנהיגה הופקד במזכירות בית המשפט, תנפיק המזכירות אישור הפקדה ללא צורך בהפקדה נוספת". עוד נטען כי ההחלטה מיום 9.6.20 (הכוונה ל-8.6.20) מהווה "הוראת ביטול שלא נמסרה לאף אחד. היא לא חוקית".

בית משפט קמא נאות לקיים דיון בבקשה, וזאת על מנת "להניח דעתו" של בא כוח המערער, ועל אף שנקבע בהחלטתו מיום 5.3.23 כי ההליך המבוקש אינו מוכר.

בהחלטה שניתנה ביום 30.3.23 לאחר דיון, דחה בית משפט קמא את השגות ב"כ המערער, וקבע כי יש לפעול על פי ההחלטה מיום 2.3.23 וכי חישוב הפסילה יחל מיום הגשת הבקשה - 23.2.23.

בית המשפט קמא קבע בהחלטתו כי על פי לשון גזר הדין היה צורך בהפקדה מחדש, ככל שלא הופקד רישיון הנהיגה בתיק הבפ"ת או בתיק העיקרי, והמזכירות "לא תוכל...להנפיק אישור הפקדה ואין זה מתפקידה על פי הנוהלים לחפש אישור בתיקים אחרים במזכירות..."; "... כאן, למעשה לא הופקד רישיון הנהיגה ולכן גם לפי שיטת בא כוח הנאשם/המבקש לפי גזר הדין היה צורך בהפקדה מחדש".

צוין בנוסף כי "המזכירות נפלה לכלל טעות עת יצאה מנקודת הנחה שרישיון הנהיגה הופקד בבפ"ת...", וכי הטעות תוקנה ביום 4.6.23, וניתנה החלטה בעניין זה ביום 8.6.20 בה צפה בא כוח המערער "ביום 9.6.20 שעה 19:12. ב"כ הנאשם/המבקש בחר מסיבותיו שלו שאינן נהירות לי לעצום עיניים והתעלם מההחלטה".

"למעלה מהנדרש", הוסיף בית משפט קמא כדלקמן:

"משניתנה על ידי החלטה מפורשת להפקדה מחדשת של רישיון הנהיגה, החלטה זו מרפאת כל פגם, אם בכלל היה צורך לרפא אצל המזכירות, שכן מיותר לציין, כי טעות אנוש יכולה לקרות והגורם הטועה יכול לתקן את עצמו... כאן החמירה המזכירות עם עצמה וטוב עשתה עת כתבה הודעה שעליה ניתנה החלטה שיפוטית ומכאן הסמכות לביטול אישור הפקדה.

...לאחר שעיינתי בכל מסמך ומסמך, בתיק העיקרי ובתיק הבפ"ת גיליתי לתדהמתי, כי לא הומצא אישור הפקדה מתיק אחר על ידי הנאשם/המבקש או מי מטעמו, כנדרש על פי התקנות והנוהלים.

האישור שצורף לבקשה לקבוע כי הרישיון הופקד, צורף לראשונה ביום 23.2.23 ולא היה קיים במזכירות.

אשר על כן, לא ברורה לי כיצד טוען בא כוח הנאשם/המבקש כ"קצין בית משפט" בבקשה הראשונה "עוד באותו היום ניגש הנאשם עם אישור הפקדה מיום 27.2.20 בתיק 10527-11-19 וקיבל במקום אישור הפקדה". לטעון זה אין כל בסיס בנט ואף אינו נתמך בתצהיר וכנראה לא בכדי.

לציין כי בבקשה לעיון חוזר ננקטה לשון רפה 'במזכירות הופקד רישיון'.

בית משפט קמא הפנה לתקנה 557(ה) לתקנות התעבורה, תשכ"א -1961 ונקבע כי לא "נמצא זכר", לאישור הפקדה מתיק אחר "אלא אך לראשונה ביום 23.2.23", ומשכך לא מולאה חובת ההפקדה. עוד נקבע כי נוכח ההחלטה מיום 8.6.20, לא יכול היה המערער לפנות לרשות הרישוי עם אישור ההפקדה שהוצא על ידי המזכירות בטעות שתוקנה למחרת היום, "תוך "עצימת עיניים", ומשעשה כן "אין לו אלא להלין על עצמו".

הערעור

בהודעת הערעור טען ב"כ המערער כי לאחר מתן גזר הדין המערער ניגש למזכירות כנדרש ממנו "הפנה לאותו תיק קודם, שם...המזכירה ראתה כי יש הפקדה והנפיקה למערער אישור הפקדה" (סעיף 30 להודעת הערעור).

לטענת המערער, גזר הדין אינו מתייחס להפקדה בתיק הבפ"ת, אלא "להפקדה במזכירות בית המשפט אם קיימת או אם לאו" וכי קיימת הפקדה בתיק הקודם. עוד נטען כי אין נפקות לכך שמדובר באישור הפקדה לגבי פסילה ישנה, שכן על פי נוהל 05-08 של הנהלת בתי המשפט שצורף, מצוין בסעיף 3 ב"הגדרות" כי "תחליף רישיון נהיגה" הוא בין היתר, "אישור הפקדה מתיק אחר", ואין הגבלת זמן על אישור ההפקדה מתיק אחר, או אם הסתיימה תקופת הפסילה באותו תיק.

בהשלמת טיעון ("תשובת המערער") מצוין ב"כ המערער כי "אכן הח"מ מודה כי לא התייחס נכונה להחלטת בית המשפט מיום 8.6.20", וכי למרות ש"משפטית" החלטה זו היתה שגויה, היה מקום כי יגיש בקשת הבהרה בקשר לנפקות ההחלטה. נטען כי ההחלטה היתה צריכה להינתן בתיק העיקרי ולא בתיק הבפ"ת שנסגר לאחר שניתן גזר הדין. עוד נטען כי מדובר ב"החלטה פנימית בין שופטת למזכירות מבלי ליידע את הצדדים באופן מלא וברור", ואף לא הועברה על כך הודעה למשרד הרישוי, חרף כך שמדובר היה בביטול הפקדה. בנסיבות אלה ביטול הליך ההפקדה הוא בטל מעיקרו. עוד צוין כי אין מקום להפנות את המערער למשרד הרישוי לצורך חישוב הפסילה, לאחר שהחישוב כבר נעשה ונקבע כי המערער השלים את תקופת הפסילה.

המשיבה טענה כי יש מקום לדחות את הערעור, נוכח אי ביצוע הפקדה מחודשת. עוד נטען כי נוכח הלכת ג'אבר, יש לקבוע כי הסמכות לחישוב ימי הפסילה מסורה לרשות הרישוי, הכפופה לביקורת מנהלית של ביהמ"ש לעניינים מנהליים.

דין

סעיפים 556 ו- 557 לתקנות התעבורה קובעים כך -

556. (א) נפסל בעל רישיון נהיגה על ידי בית משפט מהחזיק ברשיונו, ימציא בעל הרשיון את רשיון הנהיגה שלו לאותו בית המשפט שהורה על פסילתו מיד לאחר שהודע לו על הפסילה; אם שוכנע בית המשפט שהרשיון אינו בידי בעלו אותה שעה ימציאו בעל הרשיון, תוך התקופה שקבע בית המשפט, לאחר שניתנה ערבות להמצאת הרשיון ובתנאים שקבע בית המשפט.

(ב) מזכיר בית המשפט שהומצא לו רישיון נהיגה שבעליו נפסל מחזיק בו, יודיע לרשות הרישוי פרטים על הפסילה או על עונש המאסר שהוטל, ואת מספר התיק של בית המשפט.

(ג) ביטל או שינה בית המשפט את ההרשעה, הפסילה או העונש האחר שהוטלו על בעל רישיון נהיגה, יודיע מזכיר בית המשפט לרשות הרישוי על השינוי או על הביטול.

557. (א) הודע לבעל הרשיון על פסילת רשיונו או על התלייתו על ידי בית המשפט או לפי צו של קצין משטרה או לפי החלטה של רשות הרישוי, לפי הענין, ימציא את רשיונו כאמור בחלק זה אף אם רשיונו אינו בר-תוקף אותה שעה.

(ב) הוכח על פי תצהיר לפי פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, למזכיר של בית המשפט שהרשיע בעל רישיון נהיגה, או לקצין משטרה או לרשות הרישוי, לפי הענין, כי רשיונו של בעל רישיון נהיגה שנפסל כאמור בחלק זה אבד ואין בידו כל עותק של הרשיון, יתחיל מירוך תקופת הפסילה מיום שהומצאה ההצהרה לרשות שהטילה אותה.

(ג) מצא בעל הרשיון את הרשיון שאבד ימציאו מיד לבית המשפט, לקצין משטרה או לרשות הרישוי שהחליטה על הפסילה.

(ד) (בוטלה).

(ה) המציא בעל הרשיון את הרשיון לרשות לפי חלק זה, וחלה עליו, בשל פסילה אחרת, חובה להמציאו פעם נוספת לרשות לפי חלק זה, ימציא לה אישור על ההמצאה הקודמת, שנתנה לו הרשות שלה המציא את הרשיון, ומירוץ תקופת הפסילה הנוספת לא יתחיל לפני שהמציא את האישור כאמור.

המערער טען כי אישור ההפקדה שניתן בתיק הקודם, די היה בו לצורך ההפקדה בתיק העיקרי מכוח תקנה 557(ה); עוד נטען כי ניתן להתבסס על אישור זה חרף סיום תקופת פסילת רישיון נהיגה בתיק הקודם. בית משפט קמא לא דן אומנם בשאלת נפקות סיום תקופת הפסילה בתיק הקודם, אולם אעיר בהערת אגב, כי המצאת אישור הפקדה מתיק אחר, לאחר תום תקופת הפסילה בתיק האחר, מנוגדת להוראת תקנה 556 לפיה חלה במקרה זה חובה להפקיד את רישיון הנהיגה (או חליפיו על פי תקנה 557) הניתן מחדש לאחר תום תקופת הפסילה בתיק הקודם. הפקדת אישור בתיק העיקרי על המצאה קודמת, ישימה רק שעה שהופקד רישיון הנהיגה או תחליפיו בתיק הקודם, ובעת שהפסילה שהוטלה בתיק הקודם טרם הסתיימה בעת שהוטלה הפסילה בתיק העיקרי.

גם אם אניח לשיטת בא כוח המערער כי סיום תקופת הפסילה בתיק הקודם אינו משליך על "כשירות" אישור ההפקדה, לא היה המערער פטור מחובתו להפקיד מחדש את אישור ההפקדה מהתיק הקודם לאחר שהוטלה עליו פסילה בתיק העיקרי. קביעה זו עולה במפורש מפסק דין שניתן על ידי כב' השופט אלרון ברע"פ 6928/18 **ליאור כלפון נ' מדינת ישראל** (נבו 07.10.2018), בהתייחס לתקנה 557(ה), לפיה **"הגיונה ותכליתה של תקנה זו בצידה - חיוב מעשה אקטיבי-פורמלי של הנהג לשם תחילת תקופת הפסילה, וזאת בדרך של הפקדת רשיון או אישור הפקדה במקרה של הפקדה בהליך קודם...דברים אלו גם מבהירים את ההבדל בין עניין ג'אבר שהוזכר בבקשה לעניין שלפני. בעוד שהמבקש בעניין ג'אבר ביצע פעולה אקטיבית של הפקדת הרישיון בהליך שהתנהל בעניינו, הרי שלא כך באשר למבקש שבפניי. הניסיון ללמוד מהפקדת רשיון לרשויות שונות באותו הליך כבעניין ג'אבר להפקדה לאותה הרשות בהליכים שונים כפי שמציע המבקש אין לו על מה לסמוך, ואיננו תואם את תכלית התקנה...".**

זאת ועוד; מטעוני בא כוח המערער עולות טענות עובדתיות סותרות באשר להפקדת האישור בתיק העיקרי. תחילה נטען כי המערער **"ניגש... עם אישור הפקדה אשר הופקד (בתיק הקודם) וקיבל במקום אישור הפקדה בהתאם להחלטה...".** לאחר מכן צוין בהודעת הערעור כי המערער ניגש למזכירות **"הפנה לאותו תיק קודם, שם...המזכירה ראתה כי יש הפקדה והנפיקה למערער אישור הפקדה"**. יודגש כי המערער עצמו לא מסר כל הסבר ישיר בעניין זה באמצעות תצהיר, והטענה נותרה תלויה על בלימה. מנגד, עומדת קביעתו של בית משפט קמא המתבססת על הבהרה שנמסרה על ידי מזכירות בית המשפט, ואף על יסוד בדיקה ישירה שנערכה על ידי המותב הנכבד, כי לא הומצא כל אישור הפקדה על ידי המערער, וכי אישור ההפקדה בתיק העיקרי הוצא על ידי המזכירות בהתייחס להליכי הבפ"ת ולא בהתייחס לאישור ההפקדה בתיק הקודם, ואציין כי אין מקום להתערבות ערכאת ערעור בקביעות אלה, בהיעדר טענות של ממש שיש בהן כדי להפריכן (ראו בעניין זה, רע"פ 2051/21 **ניסים חזן נ' מדינת ישראל** (06.04.2021)).

על כך יש להוסיף כי המערער לא ביסס טענתו בדבר "הבנה" לכך שניתן להסתפק באישור ההפקדה בתיק הקודם, ומנוסח בקשת הפסילה בתיק הבפ"ת, וכך גם בכתב האישום, מוזכר אישור ההפקדה בתיק הקודם לצורך ביסוס ידיעתו

של המערער בכך שהיה נתון בפסילה, כחלק ממרכיבי העבירה של נהיגה בזמן פסילה, ולא בזיקה לסוגית ההפקדה בה עוסקים אנו. נוכח האמור לא ניתן לקבל את עמדת בא כוח המערער כי אישור ההפקדה בתיק הקודם, די היה בו כשלעצמו לצורך מילוי חובת ההפקדה בתיק העיקרי, ולא מצאתי בסיס לטענה כי כך ניתן היה להסיק מגזר דינו של בית משפט קמא.

ההחלטה מיום 8.6.20 אינה משאירה כל מקום לספק, בדבר החובה שהוטלה על המערער להפקיד רישיון הנהיגה לאלתר, לצורך חישוב תקופת הפסילה. אין לקבל את הטענה כי מדובר בהחלטה חדשה המשנה את גזר הדין לעניין ההפקדה, ובית המשפט הבהיר בגזר הדין כי חלה חובת הפקדה חדשה ככל שלא הופקד רישיון נהיגה במסגרת ההליכים בתיק הבפ"ת ובתיק העיקרי; החלטה זו נדרשה גם לצורך סילוק אי בהירות אפשרית נוכח ביטול אישור ההפקדה במזכירות בית המשפט בשל טעות "עצמית" של המזכירות, שאינה קשורה כלל בהתנהלות המערער, ומשהובאה החלטה זו לידיעת בא כוח המערער מספר ימים לאחר שניתן גזר הדין, ניתן היה להפקיד את הרישיון בתכוף להחלטה זו, ויש להצר על כך שהדבר לא בוצע.

לא מצאתי גם יסוד לטענה כי נוכח "מיקומה" של ההחלטה בתיק הבפ"ת או בשל כך שנתפסה כשגויה בעיני בא כוח המערער, ניתן היה להתעלם ממנה, ומדובר בטענות חדשות המושמעות בניגוד לטענה שעלתה בתחילת הדרך על ידי בא כוח המערער כי ההחלטה כלל לא הובאה לידיעתו.

כפי שצוין על ידי כב' השופט כבוב ברע"פ 3811/22 וילקובסקי נ' מדינת ישראל (נבו 12.07.2022) "הלכה פסוקה היא כי **"הכתובת בכל מקרה של בקשה הנוגעת לפסילה של רישיון נהיגה היא רשות הרישוי. על החלטתה ניתן להשיג באמצעות הגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים"** (ע"פ 7323/19 אבו שריפה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.02.2020)). בעניין שריפה הובהר כי אין להבחין בין בקשה ל"חישוב פסילה", שעניינה בחישוב מתמטי וטכני של ימי הפסילה, לבין בקשה ל"הכרה בפסילה", שעניינה בהכרה בפסילה מבחינה "מהותית".

בנסיבות אלה, ולאור ההחלטה מיום 8.6.20, לא נדרש בית משפט קמא לעסוק מתחילה בסוגית ההכרה בפסילה, ודי היה בהפניית הצדדים לרשות הרישוי לצורך בירור הסוגיה, כפי שטענה המשיבה בפניי. אוסיף בעניין זה כי לא ברור מה עמד ביסוד החלטתה של רשות הרישוי להחזרת רישיון הנהיגה למערער, ואם עמדה בפניה גם ההחלטה מיום 8.6.20; אי הבהירות בעניין נסיבות החזרת הרישיון עולה גם מעיכובו של המערער על ידי שוטרים בשל חשד לנהיגה בזמן פסילה שהוטלה עליו בתיק העיקרי.

נוכח האמור לא ראיתי מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא והערעור נדחה לפיכך.

המזכירות תעביר פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ח' תמוז תשפ"ג, 27 יוני 2023, בהעדר הצדדים.